

Årsrapport 2018

CVR: 66 67 10 11
Sparekassen for Nørre Nebel og Omegn
Bredgade 46, 6830 Nørre Nebel

Godkendt på repræsentantskabsmødet 21. marts 2019
Dirigent: Knud Erik Jensen

Indholdsfortegnelse	Side
Oplysninger om sparekassen	3
Ledelsespåtegning	4
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	5
Ledelsesberetning	9
Resultat- og totalindkomstopgørelse for 2018	15
Balance pr. 31.12.2018	16
Egenkapitalopgørelse for 2018	18
Noter	19

Oplysninger om sparekassen

Sparekassen for Nørre Nebel og Omegn
Bredgade 46
6830 Nørre Nebel
CVR-nr.: 66 67 10 11
Hjemstedskommune: Varde Kommune

Telefon: 75 28 84 00
Telefax: 75 28 82 27
Internet: www.sparnebel.dk
E-mail: post@sparnebel.dk

Bestyrelse

Peter Gammelvind
Knud Erik Jensen
Andreas Christian Beier
Helle Føns
Peder Christian Dahl
Frank Torben Kragh

Direktion

Sidsel Marie Løvvang

Revision

Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Godkendt på sparekassens repræsentantskabsmøde, den 21. marts 2019

Dirigent

Ledespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 for Sparekassen for Nørre Nebel og Omegn.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af sparekassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i sparekassens aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som sparekassen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

Nørre Nebel, den 5. marts 2019

Direktion

Sidsel Marie Løvvang
direktør

Bestyrelse

Peter Gammelvind
formand

Knud Erik Jensen
næstformand

Andreas Christian Beier

Helle Føns

Peder Christian Dahl

Frank Torben Kragh

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til repræsentantskabet i Sparekassen for Nørre Nebel og Omegn

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Sparekassen for Nørre Nebel og Omegn for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, kapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af sparekassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af sparekassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til bestyrelsen.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit ”Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet”. Vi er uafhængige af sparekassen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA’s Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Vi blev første gang valgt som revisor for Sparrekassen for Nørre Nebel og Omegn i 1999 og påtænkte årsrapporten for 1998 og skal derfor senest fratræde som revisor for sparekassen på repræsentantskabsmøde i 2024. Vi er genvalgt årligt ved repræsentantskabsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på 20 år frem til og med regnskabsåret 2018.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

<p>Nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. Udlån udgør 689 mio.kr. og garantier udgør 256 mio.kr. pr. 31. december 2018 (udlån udgjorde 700 mio.kr. og garantier udgjorde 299 mio.kr. pr. 31. december 2017). Nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. udgør i perioden 1. januar 2018 til 31. december 2018 samlet set tilbageførsel af 4,8 mio.kr. (Tilbageført 4,6 mio.kr. i perioden 1. januar 2017 til 31. december 2017).</p> <p>Fastlæggelsen af de forventede nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. er</p>	<p>Forholdet er behandlet således i revisionen Baseret på vores risikovurdering har revisionen omfattet en gennemgang af sparekassens relevante forretningsgange for nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv., test af relevante kontroller og analyse af udviklingen i kreditkvaliteten på udlån og garantier mv., herunder størrelsen af nedskrivningerne og hensættelserne.</p> <p>Vores revisionshandlinger har bestået af test af design og implementering og den operationelle effektivitet af relevante kontroller vedrørende:</p>
---	--

<p>forbundet med betydelig usikkerhed og i et vist omfang baseret på ledelsesmæssige skøn. Som følge af væsentligheden af disse skøn og størrelsen af udlån og garantier mv. til erhverv, herunder landbrug, er revision af nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. til erhverv vurderet som et centralt forhold ved revisionen.</p> <p>Med virkning fra 2018 er sparekassens nedskrivninger foretaget i overensstemmelse med reglerne i IFRS 9, der er indarbejdet i den danske regnskabsbekendtgørelse. Dette indebærer bl.a., at der er indført en nedskrivningsmodel, der opdeler eksponeringerne i tre stadier, hvor eksponeringernes indplacering afhænger af om, der er sket en væsentlig stigning i kreditrisikoen i forhold til første indregning samt om eksponeringen er kreditforringet.</p> <p>Principperne for opgørelse af nedskrivningsbehovet, herunder redegørelse for den regnskabsmæssige behandling af overgangseffekten, er nærmere beskrevet i anvendt regnskabspraksis, og ledelsen har beskrevet håndteringen af kreditrisici samt vurdering af nedskrivningsbehovet i note 23 og 24.</p> <p>De forhold vedrørende udlån og garantier mv., som indeholder størst skøn, og som derfor kræver øget opmærksomhed ved revisionen er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifikation af eksponeringer og garantier mv, som er kreditforringet i forhold til første indregning. • Parametre og ledelsesmæssige skøn i den anvendte beregningsmodel for fastlæggelsen af de forventede tab i stadiet et og to. • Værdiansættelse af sikkerheder og fremtidige pengestrømme, herunder ledelsesmæssige skøn knyttet til fastlæggelsen af forventede tab i stadiet tre. <p>Identifikation og opgørelse af ledelsesmæssige tillæg.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Løbende vurdering af kreditrisikoen • Vurdering og validering af input og forudsætninger anvendt i beregning af nedskrivningerne samt hensættelserne i stadiet et og to • Fastsættelse af ledelsesmæssige skøn. <p>Vores revisionshandlinger har desuden omfattet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vurdering af effekten af implementeringen af ændringerne i den danske regnskabsbekendtgørelse, der er indregnet i egenkapitalen pr. 1. januar 2018. • Gennemgang og vurdering af den anvendte nedskrivningsmodel udarbejdet af den tilknyttede datacentral, herunder de modtagne revisorerklæringer om at modellens beregninger er inden for rammerne af regelsættet i den danske regnskabsbekendtgørelse, samt at der i sparekassens anvendelse af nedskrivningsmodellen er taget højde for de fremhævelser, der er nævnt i revisorerklæringen. • Gennemgang og vurdering af sparekassens opgørelse af nedskrivninger i stadiet et og stadiet to, herunder en vurdering af de modelvariable og forudsætningerne herfor, som sparekassens ledelse har vurderet at være dækkende for sparekassens forhold. • Stikprøvevis kontrol af nøjagtigheden af data der ligger til grund for opgørelsen, samt efterregning heraf. • Stikprøvevis gennemgang af eksponeringer for at sikre, at der sker rettidig identifikation af kreditforringelse af udlån samt hensættelser til tab på garantier. • For udlån klassificeret i stadiet tre, har vi stikprøvevist testet, at det opgjorte nedskrivningsbehov samt hensættelser til tab på garantier er i overensstemmelse med lovgivningens og sparekassens retningslinjer herom. Vores arbejde har omfattet test af anvendte sikkerhedsværdier og scenariefastsættelse. • Udfordring af ledelsesmæssige skøn med særligt fokus på konsistens samt objektivitet hos ledelsen, herunder udfordring af dokumentationen af tilstrækkeligheden af ledelsesmæssige skøn.
---	---

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere sparekassens evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere sparekassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af sparekassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om sparekassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at sparekassen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Silkeborg, den 5. marts 2019

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56

Henrik Anders Laursen
statsautoriseret revisor
Mne16549

Ledelsesberetning 2018

Hovedaktivitet

Sparekassens hovedaktivitet er at udbyde finansielle produkter til private kunder og erhvervs kunder. Sparekassen ønsker at kunne tilbyde kunderne et bredt sortiment af produkter kombineret med professionel rådgivning.

Udvikling i aktivitet og økonomiske forhold.

Årets resultat udgør 21,5 mio. kr. før skat mod et overskud på 32,9 mio. kr. før skat i 2017.

Resultatet er væsentlig påvirket af:

- Et afkast af fondsbeholdningen og afledte finansielle instrumenter på 4,6 mio. kr., hvoraf afkast på sektorpapirer udgør 3,8 mio. kr. I 2017 udgjorde afkastet 15,3 mio. kr., hvoraf kursgevinsten på sektorpapirer udgjorde 4,0 mio. kr.
- Tilbageførsel af nedskrivninger på udlån med i alt 4,8 mio. kr. I 2017 udgjorde denne tilbageførsel 4,6 mio. kr.
- Gebyrindtægter på 23,3 mio. kr., en stigning på 1,9 mio. kr. før skat i 2017.

Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris er faldet med 1,5 % til 684 mio. kr. og indlån incl. puljer er steget med 3,6 % til 1.871 mio. kr.

Ledelsen betragter resultatet som tilfredsstillende.

I halvårsrapporten for 2018 var forventningerne til årets resultat før skat på 23 mio. kr. Forskellen til det realiserede resultat skyldes negative kursreguleringer på sparekassens fondsbeholdning, men det er stort set opvejet af en nettotilbageførsel af nedskrivninger på udlån. Netto rente- og gebyrindtægter og administrationsomkostningerne har levet op til forventningerne.

Sparekassen har i 2018 implementeret nye nedskrivningsregler – IFRS9, der er indarbejdet i den danske regnskabsbekendtgørelse. Den ændrede regnskabspraksis har påvirket egenkapitalen pr. 1. januar 2018 negativt med 3,0 mio. kr., korrektivkontoen er forøget med 3,9 mio. kr., og aktuelle skatteaktiver er øget med 0,9 mio. kr.

Endvidere har sparekassen i 2018 valgt at følge principperne i IFRS15 vedrørende periodisering af gebyrindtægter fra udarbejdelse af lånedokumenter mv. Den ændrede regnskabspraksis har påvirket egenkapitalen pr. 1. januar 2018 negativt med 2,7 mio. kr., forøget udskudte skatteaktiver med 0,8 mio. kr. og reduceret andre aktiver med 3,5 mio. kr.

Kapitalgrundlag, risikostyring og solvensbehov

Sparekassen skal i henhold til lovgivningen have et kapitalgrundlag, der understøtter risikoprofilen. Sparekassens ledelse har fastsat målet for sparekassens kapitaloverdækning til 4 %. Sparekassens overdækning er opgjort til 5,64 %.

Ledelsen har valgt at opgøre kredit- og markedsrisikoen efter standardmetoden og operationel risiko efter basisindikatormetoden. Det er fortsat ledelsens vurdering, at der ikke pt. er behov for at anvende mere avancerede metoder til opgørelsen af kapitalen. Vedrørende risikostyring henvises til note 23.

Sparekassens kapitalgrundlag er påvirket af implementering af IFRS 9 og IFRS 15. Det betyder, at sparekassens kapitalgrundlag er faldet med 6,4 mio. kr. Sparekassen gør ikke brug af EU-

Kommissionens regler om en 5 årig indfasningsperiode for egenkapitalpåvirkningen af de nye nedskrivningsregler.

Pr. 31. december 2018 udgjorde sparekassens egenkapital 296 mio. kr. en forøgelse på 12 mio. kr. i forhold til 31. december 2017.

Sparekassens risikoeksponering er opgjort til	1.334 mio. kr.
Kapitalgrundlaget kan opgøres til	278 mio. kr.
Svarende til en faktisk kapitalprocent pr. 31. dec. 2018 på	20,9 %
Det individuelle solvensbehov er opgjort til	13,3 %

I henhold til lov om finansiel virksomhed skal bestyrelsen og direktionen sikre, at sparekassen har et tilstrækkeligt kapitalgrundlag, hvilket er den kapital, der efter ledelsens vurdering som minimum skal til for at dække alle væsentlige risici.

Det individuelle solvensbehov er bl.a. fastsat ud fra ledelsens forventninger til fremtiden m.m.

Opgørelsen af solvensbehovet er baseret på bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov og på Finanstilsynets vejledning herom. Sparekassen har på baggrund af det beregnede kapitalkrav opgjort en umiddelbar overdækning på 75,3 mio. kr., som udgør forskellen mellem det nuværende kapitalkrav med tillæg af en kapitalbevarings- og konjunkturbuffer på i alt 1,98 % og den faktiske kapital. Sparekassen har opgjort solvensbehovet efter en 8+ tilgang svarende til Finanstilsynets foretrukne metode.

Det er ledelsens vurdering, at kapitalen er tilstrækkelig til at dække den risiko, der er forbundet med sparekassens aktiviteter. Sparekassen forventer således at kunne leve fuldt ud op til kravene, som de er udformet pt., hvorfor årsregnskabet aflægges som going concern.

Væsentlige uforudsete ændringer i vejledning om tilstrækkelig kapitalgrundlag eller i Finanstilsynets fortolkning eller praksis for vurdering af det nødvendige solvensbehov kan medføre, at sparekassens kapitalmæssige overdækning mindskes, og det kan ikke afvises, at en sådan ændring kan være væsentlig. Ligeledes kan fortsatte nedadgående konjunkturer og væsentlige uforudsete begivenheder hos kunder påvirke sparekassens solvensbehov væsentligt.

Der henvises til sparekassens hjemmeside www.sparnebel.dk/Om-os/Regnskab for en beskrivelse og uddybning af solvensbehovet samt opgørelsesmetoderne for 2018.

Nedskrivningseggede passiver (NEP)

NEP kravet er for sparekassen fastsat til 5 %. NEP implementeres som led i genopretning af pengeinstitutter og er et krav til, at visse passiver kan gældskonverteres til aktiekapital /bail-in. Sparekassen skal indfase NEP-tillægget over en 5 årig periode fra 1. januar 2019 frem til 2023. Dette betyder, at sparekassen henover de næste år skal opbygge kapital eller udstede kapitalinstrumenter til at imødekomme kravet.

På baggrund af sparekassens kapitalplan forventes det, at kravet vil blive opfyldt ved en forøgelse af egenkapitalen via fremtidig indtjening.

Likviditet

Sparekassen opgør likviditetskravene på baggrund af "Liquidity Coverage Ratio" (LCR). Sparekassens LCR er den 31. december 2018 opgjort til 480 % mod 399 % pr. 31. december 2017. Sparekassen har fastsat et internt minimumskrav til LCR på 200 %. Baseret på det nuværende lovkrav til LCR på 100 % har sparekassen en betydelig overdækning på likviditetsberedskabet. Overdækningen er opgjort til 380 %-point, svarende til 466 mio. kr.

Ledelsen vurderer fortsat, at sparekassen har tilstrækkelig likviditet til at gennemføre driften i 2019 og 2020.

Usikkerhed ved indregning og måling

Den væsentlige usikkerhed ved indregning og måling knytter sig til nedskrivninger på udlån, hensættelser på garantier og værdiansættelse af finansielle instrumenter. Ledelsen vurderer, at usikkerheden ved regnskabsaflæggelsen for 2018 er på et niveau, der er forsvarligt. Vi henviser til beskrivelse heraf i note 24.

Tilsynsdiamanten

Sparekassen har i lighed med tidligere år opgjort de forskellige målepunkter i den såkaldte tilsynsdiamant. Tilsynsdiamanten fastlægger en række særlige risikoområder med tilhørende grænseværdier. Ved udgangen af 2018 ligger sparekassen inden for samtlige grænseværdier i tilsynsdiamanten, hvilket fremgår af nedenstående tabel.

Pejlemærke	Grænseværdi	Sparekassen
Sum af store engagementer	< 175 % af egentlig kernekapital	91,0 %
Udlånsvækst p.a.	< 20 %	-1,1 %
Ejendomseksponering	< 25 % af udlån og garantier	5,5 %
Stabil funding	Udlån / arbejdende kapital fratrukket obligationer med en restløbetid under 1 år < 1,00	0,3
Likviditetspejlemærke	> 100 %	599 %

Begivenheder efter regnskabsårets afslutning

Der er fra balancedagen og frem til i dag ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.

Forventet udvikling og andre udsagn om fremtiden

Den økonomiske udvikling forventes fortsat at give udfordringer for den finansielle sektor. Det er ledelsens forventning, at der i 2019 vil være et svagt stigende udlån. Afkastet af fondsbeholdningen og heraf afledte finansielle instrumenter forventes pga. den fortsat lave rente i 2019 at være på et lavt niveau. Der forventes stadig et stort aktivitetsniveau med stor efterspørgsel efter sparekassens produkter og rådgivning. Dette medfører svagt stigende gebyrindtægter, men vil også kræve flere ressourcer, der resulterer i større administrative omkostninger.

Forventet resultat i 2019

Netto rente- og gebyrindtægter	71 mio. kr.
Kursreguleringer	+2 mio. kr.
Udgifter til administration	54 mio. kr.
Af- og nedskrivninger	4 mio. kr.
Forventet resultat før skat	15 mio. kr.

Sparekassens ledelse foreslår, at der i anledning af sparekassens 150 års jubilæum i 2019 indgås nye aftaler om sponsorater for ca. 1 mio. kr., der ligesom ekstraordinære udgifter til festligholdelse af jubilæet er medtaget i det forventede resultat på 15 mio. kr.

En fortsat økonomisk afmatning medfører usikkerhed om måling af sparekassens engagementer med kunderne. Det kan således ikke afvises, at en negativ udvikling indenfor brancher, hvor sparekassen har ikke ubetydelige engagementer samt ændrede regler eller praksis på området for måling af engagementerne, kan medføre yderligere nedskrivninger og hensættelser, der vil påvirke vurderingen af sparekassens aktiver og passiver.

Sparekassen har en stor beholdning af obligationer, hvorfor uro på de finansielle markeder kan medføre kurstab på obligationsbeholdningen og dermed påvirke sparekassens resultat for 2019 ikke ubetydeligt.

Redegørelse om underrepræsenteret køn i sparekassens øverste ledelseslag samt øvrige ledelsesniveauer

I sparekassen tror vi på, at mangfoldighed er med til at skabe bedre resultater og hjælper os til at træffe bedre beslutninger, og vi arbejder derfor med at skabe større diversitet i organisationen. Vi har et mål om at skabe en god balance mellem mænd og kvinder i ledelsen af vores organisation.

Måltal for det underrepræsenterede køn i bestyrelsen

Pr. 31. december 2018 udgør andelen af kvinder i sparekassens bestyrelse 17 % svarende til 1 person. Ud fra en konkret vurdering af sparekassens forhold, herunder de kompetencer, der skal være til stede i bestyrelsen, er målet, at andelen udgør minimum 15 %. Måltallet er således opfyldt pr. 31. december 2018.

Ledelsen

Bestyrelsesmedlemmer vælges af repræsentantskabet for en periode på 4 år ad gangen. Bestyrelsen skal bestå af 5-7 medlemmer og består for tiden af 6 medlemmer. Inden indstilling til valg af bestyrelsesmedlemmer, vurderer bestyrelsen hvilken viden og erfaring, der er behov for, for at bestyrelsen har de nødvendige kompetencer.

Bestyrelsen vælger selv sin formand og næstformand.

Sparekassen har ikke medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer.

Medlemmer og kompetencer

Bestyrelsesformand Peter Gammelvind, Varde:

Født i 1950. Bestyrelsesmedlem siden 2010 og senest genvalgt i 2018 for 4 år.

Uafhængigt bestyrelsesmedlem i henhold til reglerne om god selskabsledelse.

Statsaut. revisor og tidligere partner i Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab.

Næstformand Knud Erik Jensen, Nr. Nebel:

Født i 1957. Bestyrelsesmedlem siden 2011 og senest genvalgt i 2017 for 4 år.

Uafhængigt bestyrelsesmedlem i henhold til reglerne om god selskabsledelse.

Faglært landmand. Mælkeproducent.

Andreas Christian Beier, Kvong:

Født i 1962. Bestyrelsesmedlem siden 2011, og senest genvalgt i 2015 for 4 år.
Uafhængigt bestyrelsesmedlem i henhold til reglerne om god selskabsledelse.
Selvstændig erhvervsdrivende.

Peder Christian Dahl, Nr. Nebel:

Født i 1969. Bestyrelsesmedlem siden 2013, og senest genvalgt i 2017 for 4 år.
Uafhængigt bestyrelsesmedlem i henhold til reglerne om god selskabsledelse.
Selvstændig fysioterapeut.

Frank Torben Kragh, Henne

Født i 1965. Bestyrelsesmedlem siden 2018. Valgt i 2018 for 2 år.
Uafhængigt bestyrelsesmedlem i henhold til reglerne om god selskabsledelse.
Faglært landmand. Mælkeproducent.

Helle Føns, Esbjerg:

Født i 1961. Bestyrelsesmedlem siden 2014 og senest genvalgt i 2018 for 4 år.
Uafhængigt bestyrelsesmedlem i henhold til reglerne om god selskabsledelse.
Cand. merc. aud.

Direktionens fratrædelsesordninger afviger ikke fra normerne i branchen. Direktion og bestyrelse er ikke omfattet af nogen form for variabel aflønning

Ledelseshverv

Oversigt over direktions- og bestyrelsesmedlemmers ledelseshverv i erhvervsdrivende virksomheder pr. 31. december 2018:

Peter Gammelvind:

Administrerende direktør og bestyrelsesmedlem i Polwind ApS
Administrerende direktør og bestyrelsesmedlem i Rivendell ApS
Administrerende direktør og bestyrelsesmedlem i Pant Invest III A/S
Administrerende direktør i Samejet Adelgade 11
Administrerende direktør i Samejet Høgevej 21
Formand for bestyrelsen i Sønder Omme Tømmerhandel Holding A/S
Formand for bestyrelsen i Hans Helle Sdr. Omme Tømmerhandel A/S
Formand for bestyrelsen i Gjesing Invest A/S
Bestyrelsesmedlem i Fiskernes Forsikring, Gensigt selskab
Bestyrelsesmedlem i J. V. Steffensens Bygningsartikler A/S
Bestyrelsesmedlem i Ejerlejlighed nr. 14 K/S

Andreas Christian Beier:

Direktør i JA Kvong Invest ApS
Bestyrelsesmedlem i SAC Kvong A/S
Bestyrelsesmedlem i Nørregaard Kvong ApS

Øvrige direktions- og bestyrelsesmedlemmer har ingen ledelseshverv i andre erhvervsdrivende virksomheder.

Anbefaling for god selskabsledelse

Komiteen for god selskabsledelse udsendte i 2005 reviderede anbefalinger for god selskabsledelse. Anbefalingerne er senest opdateret i november 2018.

Finansrådet har i november 2013 udsendt et ledelseskodeks med anbefalinger til medlemsvirksomhederne. Anbefalingerne er senest opdateret i november 2018.

Sparekassen har forholdt sig til anbefalingerne og redegjort for hvorledes anbefalingerne er overholdt i ”Redegørelse vedrørende anbefalingerne for god selskabsledelse” og ”Redegørelse vedrørende Finansrådets ledelseskodeks”, som begge er offentliggjort på vores hjemmeside [www.sparnebel.dk/Om-os/Politikker & redegørelser](http://www.sparnebel.dk/Om-os/Politikker_&_redegørelser), hvortil der henvises.

Kontrol og risikostyring i forbindelse med regnskabsaflæggelsen

Bestyrelsen vurderer løbende og mindst en gang årligt risikoforhold og de enkelte risikofaktorer, som er forbundet med sparekassens aktiviteter. Bestyrelsen vedtager retningslinjer for de centrale risikoområder, følger udviklingen og sikrer tilstedeværelse af planer for styringen af de enkelte risikofaktorer. Der henvises til regnskabet note 23.

Whistleblower

Med henblik på at give mulighed for hensigtsmæssig og fortrolig rapportering af alvorlige forseelser eller mistanke herom er der i 2014 etableret en whistleblower ordning, hvori sparekassens medarbejdere kan indrapportere uetisk adfærd, som de måtte være bekendt med eller have mistanke om.

Whistleblower ordningen er forankret i bestyrelsen, som på lukkede møder uden deltagelse af direktionen behandler og agerer på eventuelle forhold, som er rapporteret. Bestyrelsen har ikke modtaget rapporter i 2018.

Resultatopgørelse for 2018

	Note	2018 t.kr.	2017 t.kr.
Renteindtægter	2	49.933	50.707
Renteudgifter	3	1.695	1.821
Netto renteindtægter		48.238	48.886
Udbytte af aktier mv.		516	132
Gebyrer og provisionsindtægter	4	23.323	21.467
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter		1.632	1.340
Netto rente- og gebyrindtægter		70.445	69.145
Kursreguleringer	5	-4.673	5.905
Udgifter til personale og administration	6	48.310	46.023
Af- og nedskrivninger på materielle aktiver		757	679
Andre driftsudgifter		15	15
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	7	-4.849	-4.591
Resultat før skat		21.539	32.924
Skat	8	3.956	6.404
Årets resultat		17.583	26.520
Overskudsfordeling			
Årets resultat		17.583	26.520
I alt til disposition		17.583	26.520
Henlagt til overført overskud		17.583	26.520
I alt anvendt		17.583	26.520
Totalindkomstopgørelse			
Årets resultat		17.583	26.520
Værdiregulering af domicilejendomme		8	100
Anden totalindkomst efter skat		17.591	26.620
Årets totalindkomst		17.591	26.620

Balance pr. 31.12.2018**Aktiver**

	<u>Note</u>	<u>2018</u> <u>t.kr.</u>	<u>2017</u> <u>t.kr.</u>
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker		49.362	46.321
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	9	72.021	46.157
Udlån og tilgodehavender til dagsværdi	12	5.000	5.000
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	12	684.054	694.771
Obligationer til dagsværdi	10	1.064.663	981.529
Aktier mv.	11	58.145	63.844
Aktiver tilknyttet puljeordninger	16	236.877	250.339
Grunde og bygninger:			
Domicilejendomme	13	12.385	12.600
Øvrige materielle aktiver	14	995	1.413
Aktuelle skatteaktiver		2.945	230
Udsudte skatteaktiver	15	813	4
Andre aktiver		9.598	12.490
Periodeafgrænsningsposter		3.300	2.793
Aktiver i alt		<u>2.200.158</u>	<u>2.117.491</u>

Balance pr. 31.12.2018**Passiver**

Gæld	Note	2018 t.kr.	2017 t.kr.
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	17	313	0
Indlån og anden gæld	18	1.634.476	1.556.455
Indlån i puljeordninger		236.877	250.339
Andre passiver		31.017	25.013
Periodeafgrænsningsposter		307	505
Gæld i alt		<u>1.902.990</u>	<u>1.832.312</u>
Hensatte forpligtelser			
Hensættelser til tab på garantier		266	0
Andre hensatte forpligtelser		475	563
Hensatte forpligtelser i alt		<u>741</u>	<u>563</u>
Egenkapital			
Opskrivningshenslæggelser		2.322	2.314
Overført overskud		294.105	282.302
Egenkapital i alt		<u>296.427</u>	<u>284.616</u>
Passiver i alt		<u>2.200.158</u>	<u>2.117.491</u>

Øvrige noter, herunder eventualforpligtelser 19 - 24

Egenkapitalopgørelse for 2018

	Opskrivnings- henlæggelser	Overført overskud	I alt
	t.kr.	t.kr.	t.kr.
Egenkapital 01.01.2018	2.314	282.302	284.616
Ændring af regnskabspraksis	0	-5.780	-5.780
Tilpasset egenkapital 01.01.2018	2.314	276.522	278.836
Opskrivningshenlæggelser	8	0	8
Årets resultat	0	17.583	17.583
Egenkapital 31.12.2018	2.322	294.105	296.427

Egenkapitalopgørelse for 2017

	Opskrivnings- henlæggelser	Overført overskud	I alt
	t.kr.	t.kr.	t.kr.
Egenkapital 01.01.2017	2.214	255.782	257.996
Opskrivningshenlæggelser	100	0	100
Årets resultat	0	26.520	26.520
Egenkapital 31.12.2017	2.314	282.302	284.616

Noter

1. Femårsoversigt

	2018	2017	2016	2015	2014
	t.kr.	t.kr.	t.kr.	t.kr.	t.kr.
Hoved- og nøgletal*					
Resultatopgørelse					
Netto rente- og gebyrindtægter	70.445	69.145	70.528	75.668	72.129
Kursreguleringer	-4.673	5.905	4.976	-14.206	10.216
Udgifter til personale og administration	48.310	46.023	44.162	42.046	39.635
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	-4.849	-4.591	9.048	7.786	18.319
Årets resultat	17.583	26.520	18.333	7.119	14.549
Balance					
Udlån, amortiseret kostpris	684.054	694.771	681.763	675.227	725.876
Egenkapital	296.427	284.616	257.996	239.489	232.196
Aktiver i alt	2.200.158	2.117.491	2.037.874	1.987.105	2.097.440
Nøgletal					
Kapitalprocent	20,9	21,2	20,0	19,2	17,6
Kernekapitalprocent	20,9	21,2	20,0	19,2	17,6
Egenkapitalforrentning før skat	7,5	12,1	8,7	3,4	7,8
Egenkapitalforrentning efter skat	6,1	9,8	7,4	3,0	6,5
Indtjening pr. omkostningskrone	1,49	1,78	1,40	1,15	1,27
Renterisiko	3,3	3,0	3,6	3,8	2,2
Valutaposition	2,5	3,8	4,7	4,2	4,3
Valutarisiko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Udlån i forhold til indlån	41,3	44,3	46,0	48,7	48,7
Udlån i forhold til egenkapital	2,3	2,5	2,7	2,9	3,2
Årets udlånsvækst	-1,1	0,4	0,9	-6,8	-4,4
LCR-dækning jfr. CRR	479,5	398,9	332,6	411,0	n/a
Summen af store engagementer**	91,0	16,4	0,0	0,0	0,0
Årets nedskrivningsprocent	-0,5	-0,4	0,9	0,8	1,8
Afkastningsgrad	0,8	1,3	0,9	0,4	0,7

* Der er i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen ikke foretaget tilpasning af sammenligningstal vedrørende den ændrede regnskabspraksis.

** Opgørelse af pejlemærket for store engagementer i tilsynsdiamanten er ændret med virkning fra 1. januar 2018. Sammenligningstal er ikke tilpasset den ændrede opgørelsesmetode.

Noter

	2018	2017
	t.kr.	t.kr.
2. Renteindtægter		
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	43	27
Udlån og andre tilgodehavender	40.972	41.329
Obligationer	10.064	10.100
Afledte finansielle instrumenter	-1.146	-750
Øvrige renteindtægter	0	1
	49.933	50.707
3. Renteudgifter		
Kreditinstitutter og centralbanker	202	145
Indlån og anden gæld	1.493	1.676
	1.695	1.821
4. Gebyrer og provisionsindtægter		
Værdipapirhandel og depoter	1.665	1.725
Betalingsformidling	1.722	1.712
Lånesagsgebyrer	3.782	3.632
Garantiprovision	8.790	7.402
Øvrige gebyrer og provisioner	7.364	6.996
	23.323	21.467
5. Kursreguleringer		
Udlån og tilgodehavender til dagsværdi	0	37
Obligationer	-6.033	2.790
Aktier mv.	3.608	4.283
Valuta	-4.295	-7.347
Valuta-, rente-, aktie-, råvare- og andre kontrakter samt afledte finansielle instrumenter	2.047	6.142
Aktiver tilknyttet puljeordninger	-8.971	13.279
Indlån i puljeordninger	8.971	-13.279
	-4.673	5.905
Netto rente- og gebyrindtægter samt kursreguleringer er ikke opdelt på aktiviteter og markeder, da de ikke afviger indbyrdes.		
6. Udgifter til personale og administration		
Lønninger og vederlag til bestyrelse og direktion:		
Direktion (1 person)	1.670	1.638
Bestyrelse (6 medlemmer)	707	675
	2.377	2.313

Noter

	2018	2017
	t.kr.	t.kr.
6. Udgifter til personale og administration (fortsat)		
Personaleudgifter		
Lønninger	22.898	21.746
Pensioner	2.539	2.391
Udgifter til social sikring	4.398	4.082
	29.835	28.219
Øvrige administrationsudgifter	16.098	15.491
Udgifter til personale og administration i alt	48.310	46.023
Det gennemsnitlige antal beskæftigede omregnet til heltidsbeskæftigede:	44,4	43,8
Specifikation af vederlag til direktion og bestyrelse		
Direktion, fast vederlag		
Sidsel Marie Løvvang	1.670	1.638
I alt	1.670	1.638
Bestyrelse, fast vederlag		
Peter Gammelvind, formand	230	225
Knud Erik Jensen, næstformand	154	150
Sven Karsten Andresen	19	75
Helle Føns	76	75
Andreas Christian Beier	76	75
Peder Christian Dahl	76	75
Frank Torben Kragh	76	0
I alt	707	675
Øvrige ansatte med indflydelse på risikoprofilen		
Fast vederlag	3.992	3.857
Pension	441	425
I alt	4.433	4.282
Antal ansatte med indflydelse på risikoprofilen	6	6
Revisionshonorar		
Lovpligtig revision af årsregnskabet	604	573
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	128	106
Skatterådgivning	13	3
Andre ydelser	14	10
Samlet honorar til den repræsentantskabsvalgte revisionsvirksomhed, der udfører den lovpligtige revision	759	692

Noter

	2018	2017
	t.kr.	t.kr.
7. Nedskrivninger og hensættelser til tab		
Nedskrivninger på udlån til amortiseret kostpris indregnet i resultatopgørelsen		
Nye nedskrivninger, netto	-3.958	-3.677
Tab uden forudgående nedskrivning	2	16
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	-990	-930
	<u>-4.946</u>	<u>-4.591</u>
Nedskrivninger på øvrige finansielle aktiver til amortiseret kostpris indregnet i resultatopgørelsen		
Nye nedskrivninger, netto	106	0
	<u>106</u>	<u>0</u>
Hensættelser til tab på garantier, uudnyttede kreditrammer og lånetilsagn indregnet i resultatopgørelsen		
Nye hensættelser, netto	-9	0
	<u>-9</u>	<u>0</u>
Indregnet i resultatopgørelsen i alt	<u>-4.849</u>	<u>-4.591</u>

Der er i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen ikke foretaget tilpasning af sammenligningstal, da det ikke er muligt at anvende nedskrivningsbestemmelserne på tidligere regnskabsår uden at efterrationalisere.

Noter

7. Nedskrivninger og hensættelser til tab (fortsat)

	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
	t.kr.	t.kr.	t.kr.	t.kr.
Udlån til amortiseret kostpris				
Nedskrivninger primo	1.329	3.715	98.487	103.531
Nye nedskrivninger, netto	327	1.435	10.468	12.230
Tidl. nedskrevet, nu endelig tabt	0	0	-19.769	-19.769
Indfrie	-420	-1.038	-12.260	-13.718
Overførsler til stadie 1	168	-786	-600	-1.218
Overførsler til stadie 2	-132	680	0	548
Overførsler til stadie 3	-10	-183	5.219	5.026
Andre bevægelser	-141	-881	-2.046	-3.068
Nedskrivninger ultimo	1.121	2.942	79.499	83.562
Øvrige finansielle aktiver til amortiseret kostpris				
Nedskrivninger primo	231	0	0	231
Andre bevægelser	106	0	0	106
Nedskrivninger ultimo	337	0	0	337
Hensættelser til tab på garantier, uudnyttede kreditrammer og lånetilsagn				
Hensættelser primo	130	146	7	283
Nye hensættelser, netto	61	31	151	243
Indfrie	-127	-105	-7	-239
Overførsler til stadie 1	10	-67	0	-57
Overførsler til stadie 2	-1	4	0	3
Andre bevægelser	15	27	0	42
Hensættelser ultimo	88	36	151	275
Nedskrivninger og hensættelser i alt ultimo	1.546	2.978	79.650	84.174

Noter

	2018	2017
	t.kr.	t.kr.
8. Skat		
Beregnet skat af årets indkomst	3.990	6.392
Ændring i udskudt skat	-34	27
Regulering vedr. tidligere år	0	-15
Skat af årets resultat	3.956	6.404
Effektiv skatteprocent		
Selskabsskattesats	22,0	22,0
Permanente afvigelser	-3,6	-2,6
	18,4	19,4
9. Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker fordelt efter restløbetid		
Anfordringstilgodehavender	1.021	3.157
Til og med 3 måneder	71.000	43.000
	72.021	46.157
Tilgodehavender på opsigelse hos centralbanker	71.000	43.000
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	1.021	3.157
	72.021	46.157
10. Obligationer til dagsværdi		
Statsobligationer	50.468	30.440
Realkreditobligationer	635.656	664.056
Øvrige obligationer	378.539	287.033
	1.064.663	981.529
11. Aktier		
Børsnoterede aktier	7.491	10.850
Unoterede aktier optaget til dagsværdi	50.338	52.678
Øvrige kapitalandele	316	316
	58.145	63.844

Noter

	2018	2017
	t.kr.	t.kr.
12. Udlån og andre tilgodehavender		
Udlån og tilgodehavender til dagsværdi	5.000	5.000
Udlån og tilgodehavender til amortiseret kostpris	684.054	694.771
	689.054	699.771
Samlet udlån fordelt efter restløbetid		
Til og med 3 måneder	53.458	41.633
Over 3 måneder og til og med et år	185.240	217.829
Over et år og til og med 5 år	177.314	228.576
Over 5 år	273.042	211.733
	689.054	699.771
	<u> %</u>	<u> %</u>
Gruppering på sektorer og brancher		
Offentlige myndigheder	0	0
Erhverv		
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	21	22
Industri og råstofindvinding	1	0
Energiforsyning	0	0
Bygge og anlæg	3	4
Handel	5	5
Transport, hoteller og restauranter	3	2
Information og kommunikation	0	1
Finansiering og forsikring	2	2
Fast ejendom	6	6
Øvrige erhverv	4	7
Erhverv i alt	45	49
Private	55	51
I alt	100	100

Noter

	2018	2017
	t.kr.	t.kr.
13. Domicilejendomme		
Omvurderet værdi primo	12.600	12.750
Afskrivning	221	224
Stigninger i omvurderet værdi, indregnet på egenkapitalen	8	100
Fald i omvurderet værdi, indregnet i resultatopgørelsen	-2	-26
Omvurderet værdi ultimo	<u>12.385</u>	<u>12.600</u>
<p>Domicilejendommenes dagsværdi revurderes årligt på baggrund af beregnede kapitalværdier for de forventede fremtidige pengestrømme. Der har ikke været involveret eksterne eksperter i målingen af domicilejendomme.</p>		
14. Øvrige materielle aktiver		
Samlet kostpris primo	6.873	7.175
Tilgang	115	668
Afgang	0	970
Samlet kostpris ultimo	<u>6.988</u>	<u>6.873</u>
Af- og nedskrivninger primo	5.460	5.979
Årets afskrivninger	533	447
Årets ned- og afskrivninger på afhændede aktiver	0	966
Af- og nedskrivninger ultimo	<u>5.993</u>	<u>5.460</u>
Bogført beholdning ultimo	<u>995</u>	<u>1.413</u>
15. Udskudte skatteaktiver		
Udskudt skat primo	4	31
Udskudt skat vedr. ændret regnskabspraksis	775	0
Ændring i udskudt skat	34	-27
	<u>813</u>	<u>4</u>
Udskudte skatteaktiver		
Materielle anlægsaktiver	-15	-41
Øvrige	828	45
	<u>813</u>	<u>4</u>

Noter

	2018	2017
	t.kr.	t.kr.
16. Aktiver tilknyttet puljeordninger		
Kontantindestående	5.509	9.732
Obligationer	87.154	80.357
Aktier	22.581	31.083
Investeringsandele	111.751	127.988
Andet	9.882	1.179
	<u>236.877</u>	<u>250.339</u>
17. Gæld til kreditinstitutter og centralbanker		
Fordeling på restløbetider		
På anfordring	313	0
	<u>313</u>	<u>0</u>
18. Indlån og anden gæld		
Fordeling på restløbetider		
På anfordring	1.170.324	1.029.455
Indlån med opsigelsesvarsel:		
Til og med 3 måneder	2.230	298.970
Over 3 måneder og til og med et år	161.560	8.774
Over et år og til og med 5 år	150.274	41.271
Over 5 år	150.088	177.985
	<u>1.634.476</u>	<u>1.556.455</u>
Fordeling på indlånstyper		
På anfordring	1.163.006	1.029.455
Indlån med opsigelsesvarsel	265.748	286.284
Tidsindskud	22	11
Særlige indlånsformer	205.700	240.705
	<u>1.634.476</u>	<u>1.556.455</u>

Noter

	2018	2017
	t.kr.	t.kr.
19. Eventualforpligtelser		
Garantier mv.		
Finansgarantier	92.374	90.019
Tabsgarantier for realkreditudlån	115.064	95.923
Tinglysnings- og konverteringsgarantier	37.760	95.966
Øvrige garantier	10.494	17.518
I alt	255.692	299.426
<p>I lighed med de øvrige danske pengeinstitutter hæfter sparekassen for tab hos Garantiformuen. Seneste opgørelse af sparekassens andel af sektorens indeståelse over for Garantiformuen udgør 0,20 %.</p> <p>Sparekassen anvender Skandinavisk Data Center A/S som datacentral, og er ved en eventuel udtrædelse forpligtet til betaling af en udtrædelsesgodtgørelse på t.kr. 32.591.</p> <p>Sparekassen har herudover ingen pantsætninger, sikkerhedsstillelser eller lignende.</p>		
20. Nærtstående parter		
<p>Der er ingen nærtstående parter med bestemmende indflydelse. Alle transaktioner med nærtstående parter sker på markedsvilkår. Rentesatsen er i intervallet 3,75 % - 9,20 % p.a.</p>		
Lån til ledelsen		
Direktion	50	140
Bestyrelse	26.676	12.117
	26.726	12.257
Sikkerhedsstillelser		
Direktion	0	0
Bestyrelse	17.841	11.667
	17.841	11.667
21. Kapitalforhold		
Egenkapital	296.427	284.616
Skatteaktiver	-813	-4
Andre fradrag	-17.273	-18.850
Egentlig Kernekapital	278.341	265.762
Kapitalgrundlag	278.341	265.762

Noter

22. Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter anvendes alene til afdækning af sparekassens risici. Valutakontrakter anvendes til afdækning af sparekassens valutarisici. Afdækningerne kan ikke matches 100 %, hvorfor sparekassen har en egenrisiko, der dog er særdeles beskednen.

Oversigt 2018

	Nominel værdi t.kr.	Netto markeds- værdi t.kr.	Positiv markeds- værdi t.kr.	Negativ markeds- værdi t.kr.
Valutakontrakt				
Til og med 3 måneder	307.890	1.954	2.644	690

Oversigt 2017

Valutakontrakt				
Til og med 3 måneder	210.606	3.839	3.900	61

Noter

23. Risikostyring

Sparekassen er eksponeret over for forskellige typer af risici. Formålet med sparekassens politikker for risikostyring er at minimere de tab, der kan opstå som følge af bl.a. uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Det overordnede princip for sparekassen er, at de risici, som opstår i forbindelse med driften, nøje overvåges og holdes inden for de af bestyrelsen fastsatte rammer, og bestyrelsen modtager løbende rapportering herom. Sparekassen udvikler løbende sine værktøjer til identifikation og styring af de risici, som til daglig påvirker virksomheden.

De væsentlige risikotyper i forbindelse med driften af Sparekassen for Nørre Nebel og Omegn er kreditrisikoen på sparekassens udlån, markedsrisikoen på sparekassens egenbeholdning af værdipapirer og valuta- samt likviditetsrisikoen.

Kreditrisikoen defineres som risikoen for, at der opstår tab som følge af debtors manglende overholdelse af en forpligtelse.

Markedsrisikoen defineres som risikoen for, at markedsværdien af en finansiel fordring ændres som følge af ændringer i rentesatser samt ændringer i værdipapir- og valutakurser.

Likviditetsrisikoen defineres som risikoen for at få vanskeligheder med at skaffe kapital til overholdelse af forpligtelser, efterhånden som de forfalder.

Sparekassens bestyrelse forholder sig ligeledes til områder som operationel risiko og IT-drift og -sikkerhed.

Kreditrisici

Sparekassen for Nørre Nebel og Omegn tilstræber ved långivning at sikre en passende spredning på kunder og brancher, således at enkeltengagementer ikke udgør nogen risiko for sparekassens eksistens.

Sparekassens primære kundegrupper er privatkunder, landbrug samt små og mellemstore erhvervsvirksomheder og fordelingen heraf er i henhold til årsrapporten for 2018 55 % til privatkunder, 45 % til erhverv og 0 % til offentlige myndigheder. Heraf udgør landbrugsengagementer 21 %, som er sparekassens største erhvervsgruppe.

Alle engagementer over 1,5 mio. kr. følges løbende på individuel basis. Øvrige udlån og garantier overvåges på gruppevis basis dog sådan, at når objektive indikatorer viser, at der kan opstå et konkret problem med et engagement, bliver disse ligeledes vurderet individuelt. Sparekassen klassificerer kunderne i grupper i overensstemmelse med den risiko, der vurderes at være forbundet med lån til netop denne kunde.

Den samlede krediteksponering er sammensat af balanceførte og ikke balanceførte poster og opgøres som summen af udlån til amortiseret kostpris, uudnyttede kreditrammer, lånetilsagn og finansielle garantier. Eksponeringen er opgjort før nedskrivninger og hensættelser.

Sparekassen klassificerer kunderne i bonitetskategorier i overensstemmelse med den risiko, der vurderes at være forbundet med kreditgivningen til den enkelte kunde. Klassificeringen sker for privatkunder på baggrund af rådighedsbeløb, sikkerhed og reel formue, mens erhvervs kunder klassificeres efter indtjening, egenkapital (solvens) og evnen til at generere pengestrømme.

Sparekassen fordeler krediteksponeringer på brancher, hvor udviklingen inden for den enkelte branche overvåges.

Fordelingen på bonitetskategorier kan illustreres således:

Krediteksponeringer, t.kr.	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
Bonitetskategori 3	55.706	8.368	0	64.074
Bonitetskategori 2a	277.025	54.610	0	331.635
Bonitetskategori 2b	491.791	131.916	0	623.707
Bonitetskategori 2c	52.337	35.719	0	88.056
Bonitetskategori 1	0	0	161.516	161.516
I alt	876.859	230.613	161.516	1.268.988

Fordeling på brancher kan illustreres således:

Krediteksponeringer, t.kr.	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	I alt
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	137.338	75.500	74.748	287.586
Industri og råstofindvinding	8.714	4.850	513	14.077
Energiforsyning	4.500	0	0	4.500
Bygge og anlæg	30.137	4.343	7.696	42.176
Handel	37.903	27.676	8.422	74.001
Transport, hoteller og restauranter	22.285	8.480	7.195	37.960
Information og kommunikation	5.137	146	671	5.954
Finansiering og forsikring	16.313	5.367	0	21.680
Fast ejendom	31.865	17.580	12.841	62.286
Øvrige erhverv	33.335	7.743	10.352	51.430
Erhverv i alt	327.527	151.685	122.438	601.650
Private	549.332	78.928	39.078	667.338
I alt	876.859	230.613	161.516	1.268.988

Markedsrisici

Sparekassens grundlæggende politik vedrørende markedsrisikoen er, at sparekassen aldrig vil påtage sig markedsrisici, der kan få indflydelse på sparekassens handlefrihed mv. I bestyrelsens retningslinjer til direktionen er der indbygget et maksimum for den risiko, sparekassen må påtage sig indenfor de forskellige risikotyper. Bestyrelsen modtager jævnlig rapportering om udviklingen i markedsrisikoen. Det indgår i risikovurderingen, at der skal være et fornuftigt og velafbalanceret forhold mellem risici og afkast.

Obligationsbeholdningen

Sparekassens beholdning af obligationer består af realkreditobligationer, statsobligationer og øvrige obligationer. Øvrige obligationer er erhvervsobligationer. Erhvervsobligationerne er fordelt på flere små beholdninger. Papirerne har en kort løbetid og overvejende en god kreditbonitet, men markedsværdien heraf kan variere i forbindelse med generelle ændringer i kreditspænd i markedet, og selskabsspecifikke forhold kan påvirke værdien af papirerne. På grund af den korte løbetid betragtes risikoen som overskuelig.

Renterisiko

Renterisikoen beregnes i overensstemmelse med Finanstilsynets vejledning, og er udtryk for det tab eller den gevinst, der opnås ved en ændring af renten på de finansielle markeder på 1 procentpoint. Den overvejende renterisiko udgøres af sparekassens beholdning af obligationer. Sparekassen fortager løbende afdækning af renterisikoen. Renterisikoen er ultimo 2018 opgjort til 3,3 % af sparekassens kernekapital, svarende til 9,1

mio. kr. Værdien af sparekassens obligationsbeholdning udgør 1.065 mio. kr. pr. 31.12.2018 mod 982 mio. kr. ultimo 2017.

Aktierisiko

Sparekassens beholdning af aktier omfatter børsnoterede aktier og investeringsforeninger. Herudover har sparekassen unoterede aktier i en række sektorselskaber (strategiske samarbejdspartnere i pengeinstitutsektoren). Værdien af sparekassens samlede aktiebeholdning udgør 58 mio. kr. ultimo 2018, hvoraf sektoraktier udgør 50 mio. kr. Det tilstræbes, at beholdningen af børsnoterede aktier sikres en passende spredning ved køb af enkeltaktier.

Valutarisiko

Sparekassens valutarisiko består af beholdningen af kontant rejsevaluta, aktier og obligationer i udenlandsk valuta. Sparekassens primære valutaeksponering er i EUR, USD, NOK, SEK og TRY. Øvrige valutaer er uvæsentlige. Sparekassen foretager løbende afdækning af valutarisikoen. Sparekassens bestyrelse har fastsat rammer for hvor stor andel af kapitalgrundlaget, valutarisikoen må udgøre.

Likviditetsrisiko

Sparekassens likvide beredskab bliver styret ved at opretholde tilstrækkelige likvider, likvide værdipapirer, samt tilstrækkelige kreditfaciliteter. Det er sparekassens mål, at kundernes indlån i væsentlig omfang skal finansiere kundeudlånene.

Sparekassen har p.t. ikke optaget finansiering hos andre kreditinstitutter, men har dog mulighed for at gøre brug af bevilget kreditfacilitet.

Likviditetssituationen har i hele 2018 været meget tilfredsstillende, og sparekassens likviditetsreserver ultimo 2018 viser en likviditetsdækningsgrad (LCR) på 480 %. Ledelsen vurderer således, at sparekassens likviditetsreserver er tilstrækkelige.

Sparekassen følger likviditetsudviklingen nøje med en fremskrivning af udviklingen i både et budgetteret scenarium og et stresset scenarium. Likviditeten styres ved anvendelse af likviditetsmodel udviklet af Lokale Pengeinstitutter. Resultatet af likviditetsstyringen rapporteres månedligt til sparekassens direktion og bestyrelse. Den fremskrevne likviditetsudvikling vurderes af ledelsen som værende meget tilfredsstillende.

Operationelle risici

Sparekassen er opmærksom på, at medarbejderne udgør en vigtig ressource, og vurderer løbende risikoen for at miste nøglemedarbejdere. I disse overvejelser indgår behovet for outsourcing af arbejdsopgaver, som den enkelte nøglemedarbejder bestrider. Herudover søger sparekassen i videst muligt omfang at uddanne medarbejdere på områder, hvor det vurderes, at sparekassen har den største afhængighed.

Der er udarbejdet IT-sikkerhedspolitik og nødplaner, hvorved tab i tilfælde af manglende IT faciliteter eller anden lignende krisesituation kan begrænses. Sparekassen har etableret en compliancefunktion, der skal medvirke til at sikre, at vi til enhver tid lever op til eksterne såvel som interne krav. Det er sparekassens politik, at de operationelle risici til stadighed begrænses under hensyntagen til de omkostninger, der er forbundet hermed.

Noter

24. Anvendt regnskabspraksis og ændringer i anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis

Sparekassens årsregnskab er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. (Regnskabsbekendtgørelsen).

Årsregnskabet præsenteres i danske kroner og afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Ændringer i anvendt regnskabspraksis som følge af ændringer i regnskabsbekendtgørelsen

Anvendt regnskabspraksis er pr. 1. januar 2018 ændret som følge af ændringer til regnskabsbekendtgørelsen. Ændringerne medfører nye bestemmelser om klassifikation og måling af finansielle instrumenter, herunder nedskrivninger på udlån samt regnskabsmæssig sikring. Endvidere har sparekassen i 2018 valgt af følge principperne i IFRS 15 vedrørende periodisering af gebyrindtægter fra udarbejdelse af lånedokumenter m.v. Implementeringen af ændringerne til regnskabsbekendtgørelsen har ikke haft konsekvenser for klassifikationen af finansielle instrumenter, men har haft en væsentlig indvirkning på måling af udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris, uudnyttede kreditrammer, lånetilsagn samt garantier som følge af nye bestemmelser for kredittab. Ændringen har medført en forøgelse af korrektivkontoen med 3,4 mio.kr. Effekten er i overensstemmelse med overgangsbestemmelserne indregnet direkte på egenkapitalen, hvorfor denne pr. 1. januar 2018 er reduceret med 5,8 mio.kr. efter skat.

Den regnskabsmæssige effekt fremgår af tabellen nedenfor:

	Hidtidig praksis 31.12.2017 t.kr.	Effekt af ændring 01.01.2018 t.kr.	Ny praksis 01.01.2018 t.kr.
Aktiver			
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	46.157	-231	45.926
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	694.771	-3.384	691.387
Aktuelle skatteaktiver	230	856	1.086
Udsudte skatteaktiver	4	774	778
Andre aktiver	12.490	-3.519	8.971
Passiver			
Hensættelser til tab på garantier	0	276	276
Egenkapital	284.616	-5.780	278.836

Der er ikke foretaget tilpasning af sammenligningstal for tidligere perioder, idet det ikke er vurderet muligt at anvende nedskrivningsbestemmelserne tilbage i tid. Sammenligningstallene for finansielle aktiver og forpligtelser følger derfor den regnskabspraksis, som er beskrevet i årsrapporten for 2017 i note 23, hvortil der henvises.

Der er ud over de ændringer, som er beskrevet ovenfor, ikke ændringer i anvendt regnskabspraksis i forhold til årsrapporten for 2017.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde sparekassen, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når sparekassen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå sparekassen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Dog måles materielle aktiver på tidspunktet for første indregning til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsregnskabet aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Dog indregnes værdistigninger i domicilejendomme direkte i totalindkomstopgørelsen.

Finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv eller passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget, og sparekassen i al væsentlighed har overført alle risici og afkast tilknyttet ejendomsretten.

Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder

Årsregnskabet udarbejdes ud fra visse særlige forudsætninger, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af sparekassens ledelse i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske.

Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå, ligesom andre vil kunne komme frem til andre skøn. De områder, som indebærer en højere grad af vurderinger eller kompleksitet, eller områder, hvor antagelser og skøn er væsentlige for regnskabet, er angivet nedenfor.

Ved udarbejdelse af årsregnskabet foretager ledelsen en række regnskabsmæssige vurderinger, der danner grundlag for præsentation, indregning og måling af sparekassens aktiver og forpligtelser. Årsregnskabet er aflagt efter et princip om going concern ud fra den nuværende gældende praksis og fortolkning af reglerne for danske pengeinstitutter.

De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med indregning og måling af aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af årsrapporten for 2018, er:

- Nedskrivninger på udlån og hensættelser på garantier og kredittilsagn
- Måling af dagsværdi af finansielle instrumenter, hvor der ikke findes et aktivt marked
- Måling af domicilejendomme

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender er foretaget i overensstemmelse med regnskabspraksis, og er baseret på en række forudsætninger. Såfremt disse forudsætninger ændres, kan regnskabsaflæggelsen blive påvirket, og påvirkningen kan være væsentlig. Ændringer kan forekomme ved en ændring i praksis fra myndighedernes side, ligesom ændrede principper fra ledelsen - såsom f.eks. tidshorizonten - ændres.

Den økonomiske afmatning medfører en større usikkerhed ved måling af engagementerne. Det kan således ikke afvises, at en fortsat negativ udvikling inden for brancher, hvor sparekassen har ikke ubetydelige engagementer - ændring af praksis af den ene eller anden årsag - kan medføre yderligere nedskrivninger. Såfremt det kan fastslås, at ikke alle fremtidige betalinger vil blive modtaget, er fastlæggelsen af størrelsen af de forventede betalinger, herunder realisationsværdier af sikkerheder og forventede dividende udbetalinger fra boer, også undergivet væsentlige skøn.

Nedskrivningerne er opgjort i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens bilag 10 og vurderede sikkerhedsværdier. Værdierne er fastlagt i et illikvidt marked, hvor kendskab til reelle handels- og belåningsværdier er meget sparsom. En afgørende faktor for nedskrivningsberegninger er værdien af landbrugsjorden. I de foretagne nedskrivningsberegninger er der maksimalt anvendt en hektar pris på 125 t.kr. Hvis værdien på landbrugsjord og staldpladser nedsættes yderligere, vil dette medføre behov for yderligere nedskrivninger.

For privatkunder er der usikkerhed forbundet med opgørelse af nedskrivninger. Da det for en del af kunderne kan konstateres, at selvom de på nuværende tidspunkt kan betale ydelserne på lånene, så vil yderligere krav til afdrag eller rente presse betalingsevnen. Hertil kommer, at en række boligejere ikke vil kunne afhænde deres bolig uden tab.

Hensættelser til tab på garantier, hvor der er væsentlige skøn forbundet med kvantificeringen af risikoen for, at der skal betales på den afgivne garanti.

Måling af unoterede aktier og visse obligationer er kun i mindre grad baseret på observerbare markededata. Hertil kommer, at der for en række unoterede aktier ikke har været omsætning heri i en årrække. Måling af unoterede aktier og obligationer er derfor opgjort til skønnet markedsværdi og er således behæftet med usikkerhed.

Finansielle instrumenter, som er værdiansat ud fra ikke observerbare input, udgør dog kun en meget lille del af sparekassens aktiver pr. 31. december 2018.

Domicilejendomme, hvor der er væsentlige skøn forbundet med fastlæggelsen af forrentningskravet.

Fastlæggelse af dagsværdi

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv kan omsættes til, eller en forpligtelse indfries til, ved en handel under normale omstændigheder mellem kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige parter.

Dagsværdien af finansielle instrumenter, hvor der findes et aktivt marked, fastsættes til den pris, der vil blive modtaget på balancedagen, eller hvis en sådan ikke foreligger en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil.

For finansielle instrumenter, hvor der ikke findes et aktivt marked, fastlægges dagsværdien ved hjælp af almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker, der baserer sig på observerbare aktuelle markededata.

Modregning

Sparekassen modregner tilgodehavender og forpligtelser, når sparekassen har en juridisk ret til at modregne de indregnede beløb og samtidig har til hensigt at nettomodregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig.

Resultatopgørelsen

Renter, gebyrer og provisioner

Renteindtægter og renteudgifter indregnes i resultatopgørelsen i den periode, de vedrører. Provisioner og gebyrer (f.eks. etableringsgebyrer), der er en integreret del af den effektive rente af et udlån, indregnes som en del af amortiseret kostpris og dermed som en integreret del af det finansielle instrument (udlån) under renteindtægter.

Provisioner og gebyrer, der er led i en løbende ydelse, periodiseres over løbetiden. Øvrige gebyrer indregnes i resultatopgørelsen på transaktionsdagen.

Vederlag for formidling af realkreditlån for Totalkredit indregnes efter modregningsmodellen. Efter modregningsmodellen indregnes vederlag på tidspunktet for lånets etablering, og vederlag for løbende servicering af låntager indregnes i takt med, at sparekassen forestår serviceringen, og dermed opnår ret til vederlaget. Totalkredit kan kun modregne konstaterede tab i realkreditlånets første 8 år i de fremtidige løbende provisionsindtægter. Modregning indregnes på tidspunktet for den tabsgivende begivenhed.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale omfatter løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner mv. til sparekassens personale.

Pensionsordninger

Sparekassen har indgået bidragsbaserede pensionsordninger med hovedparten af medarbejderne. I de bidragsbaserede ordninger indbetales faste bidrag til en uafhængig pensionskasse. Sparekassen har ingen forpligtelse til at indbetale yderligere bidrag.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder indtægter af sekundær karakter i forhold til sparekassens aktiviteter, herunder fortjeneste og tab ved salg af midlertidig overtagne aktiver.

Andre driftsudgifter

Andre driftsudgifter indeholder udgifter af sekundær karakter i forhold til sparekassens aktiviteter, herunder bidrag til sektorløsninger.

Skat

Årets skat, som består af årets aktuelle skat og ændring af udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og i anden totalindkomst eller direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posterings i anden totalindkomst og direkte på egenkapitalen.

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat, indregnes i balancen opgjort som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for betalt acontoskat.

Ved beregning af årets aktuelle skat anvendes de på balancedagen gældende skattesatser og –regler.

Udskudt skat indregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes i balancen med den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som nettoskatteaktiver til modregning i fremtidige positive indkomster. Det vurderes på hver balancedag, om det er sandsynligt, at der i fremtiden vil blive frembragt tilstrækkelig skattepligtig indkomst til, at det udskudte skatteaktiv vil kunne udnyttes.

Balancen

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker måles ved første indregning til dagsværdi og måles efterfølgende til amortiseret kostpris.

Tilgodehavender og hos kreditinstitutter og centralbanker

Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker omfatter tilgodehavender hos andre kreditinstitutter samt tidsindskud i centralbanker. Tilgodehavender måles til dagsværdi.

Udlån

Regnskabsposten består primært af udlån, hvor udbetaling er sket direkte til låntager. Udlån, der indgår i en handelsbeholdning, måles til dagsværdi. Øvrige udlån måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi med fradrag af stiftelsesgebyrer m.v., og nedskrivninger til imødegåelse af indtrådte men endnu ikke realiserede tab.

Der er som følge af ændringer i regnskabsbekendtgørelsen implementeret ny praksis for nedskrivninger på udlån og tilgodehavender samt hensættelser på garantier og kredittilsagn.

Nedskrivninger og hensættelser blev tidligere foretaget når der var indtruffet objektive indikationer på værdiforringelse. Som følge af ændringerne foretages nedskrivninger og hensættelser baseret på det forventede kredittab i forhold til kreditrisikoen. Kreditrisikoen udgør sandsynligheden for, at låntager misligholder sine betalingsforpligtelser. Denne ændring medfører, at der allerede på tidspunktet for første indregning foretages en nedskrivning for forventet tab. I den nedenstående beskrivelse omtales både nedskrivninger på udlån og tilgodehavender og hensættelser på garantier og kredittilsagn under fællesbetegnelsen, nedskrivninger.

Opgørelsen af det forventede kredittab afhænger af, om der er indtruffet en væsentlig stigning i kreditrisikoen siden første indregning. Opgørelsen af nedskrivninger følger en model med tre stadier:

- Stadie 1 omfatter aktiver, hvor der ikke er sket en betydelig stigning i kreditrisiko. I dette stadie beregnes nedskrivningerne svarende til det forventede kredittab i 12 måneder.
- Stadie 2 omfatter aktiver, hvor der er sket en betydelig stigning i kreditrisikoen. I dette stadie beregnes nedskrivningerne svarende til det forventede kredittab i aktivets levetid.
- Stadie 3 omfatter kreditforringede aktiver. I dette stadie beregnes nedskrivningerne baseret på en individuel vurdering af kredittabet i aktivets levetid.

Der har i regnskabsperioden ikke været ændringer i væsentlige antagelser og vurderingsmetoder, som blev lagt til grund for opgørelsen i forbindelse med overgangen til de nye nedskrivningsregler 1. januar 2018.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender føres på en korrektivkonto, som modregnes under udlån, og hensættelser på garantier og uudnyttede kredittilsagn indregnes som en forpligtelse. I resultatopgørelsen indregnes nedskrivninger og hensættelser under posten nedskrivninger på udlån.

Stadieinddeling

Stadieinddelingen er baseret på sparekassens rating-modeller i form af PD-modeller udviklet af datacentralen og den interne kreditstyring. Følgende principper ligger til grund for inddelingen i stadie 2 og 3.

Betydelig stigning i kreditrisiko (Stadie 2)

Udlån og andre tilgodehavender er inddelt efter om sandsynlighed for misligholdelse (PD), inden for 12 måneder ved første indregning er enten under 1,0 pct. eller 1,0 pct. og derover.

Ved vurderingen af udviklingen i kreditrisiko antages det, at der er indtruffet en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for førstegangsindregning når:

Under 1 pct.

Sandsynligheden for misligholdelse (PD) i restløbetiden fordobles eller mere end fordobles, og 12-måneders PD stiger med 0,5 procentpoint eller mere.

1 pct. og derover

Sandsynligheden for misligholdelse (PD) i restløbetiden fordobles eller mere end fordobles, eller 12 måneders PD stiger med 2,0 procentpoint eller mere.

Herudover vurderes kreditrisikoen at være steget betydeligt, hvis låntager har været i restance i mere end 30 dage, uden at særlige forhold gør, at man kan se bort herfra.

Et udlån med en 12 måneders PD under 0,2 pct. på balancetidspunktet betragtes som værende forbundet med en lav kreditrisiko, såfremt aktuelle eller forventede forhold ikke indikerer andet. Udlån med en lav kreditrisiko fastholdes i stadie 1. Foruden udlån med en PD under 0,2 pct. er det sparekassens vurdering, at tilgodehavender hos danske kreditinstitutter og centralbanker har en lav kreditrisiko.

Kreditforringede aktiver (Stadie 3)

Udlån og andre tilgodehavender, der måles til amortiseret kostpris, samt garantier og kredittilsagn kan være kreditforringet, hvis en eller flere af følgende begivenheder er indtruffet:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder
- Låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter
- Når sparekassen eller andre långivere yder låntager lempelser i vilkår, som ikke ville være overvejet, hvis ikke låntager var i økonomiske vanskeligheder
- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion
- Bortfald af et aktivt marked for det finansielle aktiv på grund af økonomiske vanskeligheder
- Erhvervelse eller oprettelse af et finansielt aktiv til en betragtelig underkurs, som afspejler indtrufne kredittab.

Herudover vurderes udlånet senest at være kreditforringet, hvis låntager har været i restance i mere end 90 dage.

Signifikante udlån vurderes individuelt for indikation på kreditforringelse ved hver regnskabsafslutning. Sparekassen gennemgår alle udlån over 1,5 mio.kr. individuelt.

Definitionen af misligholdelse

Fastlæggelsen af, hvornår en låntager har misligholdt sine forpligtelser, er afgørende for opgørelsen af det forventede kredittab. Sparekassen anser en låntager for at have misligholdt sine forpligtelser såfremt:

- låntager er mere end 90 dage i restance på væsentlige dele af deres forpligtelser eller
- det er usandsynligt, at låntager kan tilbagebetale sine forpligtelser fuldt.

Vurderingen af, om en låntager er i restance, gælder både overtræk over de fastsatte rammer og manglende betaling af enten afdrag eller renter. Vurderingen af, hvorvidt det er usandsynligt, at en låntager kan tilbagebetale sine forpligtelser, tager udgangspunkt i både kvalitative og kvantitative indikatorer. En kvalitativ indikator for erhvervsudlån kan for eksempel være, om der er brud på covenants. Kvantitative indikatorer kunne for eksempel være en vurdering af, hvorvidt en låntager kan opfylde sine forpligtelser på andre lån, eller er i restance på andre lån.

Af- og nedskrivninger

Nedskrivninger i stadie 1 og 2:

Opgørelsen af det forventede kredittab i stadie 1 og 2 foretages baseret på en nedskrivningsmodel. Nedskrivningsmodellen tager udgangspunkt i sandsynligheden for misligholdelse (PD), forventet krediteksponering ved misligholdelse (EAD) og forventet tabsandel ved misligholdelse (LGD). Modellen inkorporerer historiske observationer for de enkelte inputs og ligeledes fremadskuende information, herunder makroøkonomiske forhold.

Fastlæggelse af input til nedskrivningsmodellen

Nedskrivningsmodellen tager udgangspunkt i sandsynligheden for misligholdelse (PD), forventet krediteksponering ved misligholdelse (EAD) og forventet tabsandel ved misligholdelse (LGD). Input til nedskrivningsmodellen er baseret på historisk information, som er udviklet af sparekassens datacentral ved brug af statistiske modeller.

Fastlæggelsen af sandsynligheden for misligholdelse (PD) tager udgangspunkt i observerede misligholdelser igennem en periode, som dækker over en økonomisk cyklus, og herefter konverteres de observerede misligholdelser til en estimeret sandsynlighed, der gælder for et bestemt tidspunkt (12 måneders PD). Livstids PD opgøres med udgangspunkt i 12 måneders PD på baggrund af matematiske modeller og fremskrivninger af 12 måneders PD. Dette er baseret på forventninger til fremtiden og lånenes udvikling.

Fastlæggelsen af krediteksponering ved misligholdelse (EAD) tager udgangspunkt i den forventede ændring til eksponeringen efter balancedagen, inklusive tilbagebetaling af renter og afdrag samt yderligere træk på kredittilsagn. Datacentralens fastlæggelse af EAD tager udgangspunkt i historisk information om forventede ændringer i eksponeringer over lånenes levetid inden for det enkelte låns rammer. Der tages derved højde for afdragsprofil, førtidsindfrielse og ændringer i brugen af kreditter.

Forventet tabsandel ved misligholdelse (LGD) er estimeret på baggrund af forskellen mellem de kontraktuelle pengestrømme og de pengestrømme, som sparekassen forventer at modtage efter misligholdelse inklusive pengestrømme ved realisering af sikkerheder. Fastlæggelsen af LGD tager udgangspunkt i de forventede sikkerhedsværdier fratrukket omkostninger ved salg samt pengestrømme, som en låntager kan betale i øvrigt ud over sikkerheder. Der tages ligeledes højde for eventuel reduktion i pris, såfremt sikkerheden skal realiseres inden for en kortere periode. De fremtidige pengestrømme tilbagediskonteres til nutidsværdi. Nutidsværdien beregnes for fastforrentede udlån og tilgodehavender baseret på den oprindeligt fastsatte effektive rentesats. For variabelt forrentede udlån og tilgodehavender anvendes den aktuelle effektive rentesats på udlånet eller tilgodehavendet.

Fremadskuende makroøkonomiske scenarier

Fremadskuende information indgår i beregningen af forventet tab i form af makroøkonomiske prognoser og fremskrivninger. Sparekassen bruger en model herfor, der udvikles og vedligeholdes af LOPI – Lokale Pengeinstitutter.

Modellen er opbygget omkring fastlæggelsen af historiske sammenhænge mellem nedskrivninger inden for en række sektorer og brancher og en række forklarende makroøkonomiske variabler. Disse sammenhænge tilføjes herefter estimater for de makroøkonomiske variabler, baseret på prognoser fra konsistente kilder som Det Økonomiske Råd, Nationalbanken m.fl., hvor prognoserne i almindelighed rækker to år frem i tid og omfatter variabler som stigning i offentligt forbrug, stigning i BNP, rente etc.

Derved beregnes de forventede nedskrivninger i op til to år frem i tid inden for de enkelte sektorer og brancher, mens der for løbetider udover 2 år foretages en lineær interpolation mellem nedskrivningsprocenten for år 2 og nedskrivningsprocenten i år 10, hvor der i modelmæssig henseende antages at indtræffe en 'langtidsligevægt' opgjort som et strukturelt niveau fra prognoserne. Løbetider udover 10 år tildeles i modelmæssig henseende samme nedskrivningsprocent som langtidsligevægten i år 10. Endelig transformeres de beregnede nedskrivningsprocenter til justeringsfaktorer, der korrigerer datacentralens estimater i de enkelte sektorer og brancher. Der foretages tilpasninger til disse, baseret på forventninger til fremtiden.

Ledelsesmæssige tillæg

Sparekassen foretager på hver balancedag en vurdering af, om der er behov for korrektioner til de forventede kredittab, som er beregnet på basis af de anvendte modeller i stadie 1 og 2. Ledelsen har vurderet, at det ikke er nødvendigt med korrektioner pr. 31. december 2018.

Nedskrivninger i stadie 3:

Nedskrivning på kreditforringede udlån opgøres som det forventede tab på baggrund af en række mulige udfald (scenarier) for låntagers økonomiske situation og sparekassens kredithåndtering. Det forventede tab beregnes ved at sammenveje det opgjorte tab forbundet med hvert scenarie baseret på sandsynligheden for, at scenariet indtræffer. For hvert scenarie opgøres nedskrivningen baseret på forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi før nedskrivningen og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger på udlånet.

Til beregningen af nutidsværdien anvendes for fastforrentede udlån og tilgodehavender den oprindeligt fastsatte effektive rentesats. For variabelt forrentede udlån og tilgodehavender anvendes den aktuelle effektive rentesats på udlånet eller tilgodehavendet.

Afskrivninger

Finansielle aktiver, der måles til amortiseret kostpris, afskrives helt eller delvist, såfremt der ikke længere er en rimelig forventning om dækning af det udestående beløb. Ved afskrivning ophører aktivet med at være indregnet i balancen helt eller delvist. Fastsættelsen af, hvornår der ikke er en rimelig forventning om dækning af de udestående beløb, baserer sig typisk på konkrete forhold hos den enkelte låntager. Dette kunne f.eks. være likviditet, aktivsammensætning, egenkapital og fremtidig indtjening.

Inden der foretages afskrivning, har en låntager været igennem en gældsinddrivelsesproces, hvor der typisk vil blive foretaget en frivillig aftale, hvor sparekassen bliver delvist indfriet.

Gældsinddrivelsesprocessen fortsætter efter der er sket ophør af indregning af udlån. For erhvervs kunder fortsætter processen, indtil låntager enten begæres konkurs, rekonstruktion eller der bliver aftalt en frivillig akkord. For privatkunder forsøges det at indgå en frivillig aftale, der enten indeholder lempelige vilkår eller eftergivelse af gæld. I enkelte tilfælde sendes sager til inddrivelse via et inkassoselskab, som står for inddrivelse af gælden.

Obligationer til dagsværdi

Obligationer, der handles på aktive markeder, måles til dagsværdi. Dagsværdien opgøres efter lukkekursen for det pågældende marked på balancedagen. Udtrukne obligationer måles til nutidsværdien.

Hvis markedet for en eller flere obligationer er illikvidt, eller hvis der ikke findes en offentligt anerkendt pris, fastsætter sparekassen dagsværdien ved brug af anerkendte værdiansættelsesteknikker. Disse teknikker omfatter anvendelse af tilsvarende nylige transaktioner mellem uafhængige parter, henvisning til andre tilsvarende instrumenter, analyser af tilbagediskonterede pengestrømme samt andre modeller baseret på observerbare markedsdata.

Aktier

Aktier måles til dagsværdi. Dagsværdien for aktier der handles på aktive markeder opgøres efter lukkekursen på balancedagen.

Dagsværdien for unoterede og illikvide aktier tager udgangspunkt i tilgængelige oplysninger om handler o.lign. eller alternativt kapitalværdiberegninger. Illikvide og unoterede kapitalandele, hvor det ikke vurderes muligt at opgøre en pålidelig dagsværdi, måles til kostpris.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver måles ved første indregning til kostpris. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen, omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen samt omkostninger til klargøring af aktivet indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Øvrige materielle aktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Der foretages lineære afskrivninger over en forventet brugstid på mellem 3 og 5 år. Øvrige materielle aktiver vurderes for nedskrivningsbehov, når der er indikation for værdiforringelse, og der nedskrives til genindvindingsværdi, som er den højeste af nettosalgsprisen og nytteværdien.

Domicilejendomme

Domicilejendomme er ejendomme, som sparekassen selv benytter til administration, filial eller øvrig servicevirksomhed.

Domicilejendomme måles efter første indregning til omvurderet værdi. Omvurdering foretages så hyppigt, at der ikke forekommer væsentlige forskelle til dagsværdien. Domicilejendommenes dagsværdi revurderes årligt på baggrund af beregnede kapitalværdier for de forventede fremtidige pengestrømme.

Stigninger i domicilejendommens omvurderede værdi indregnes under opskrivningshenlæggelser under egenkapitalen. Fald i værdien indregnes i resultatopgørelsen, med mindre der er tale om tilbageførsler af tidligere foretagne opskrivninger.

Afskrivninger foretages på baggrund af den opskrevne værdi. Domicilejendomme afskrives over en periode på 50 år.

Andre aktiver

Andre aktiver omfatter øvrige aktiver, der ikke hører til under andre aktivposter. Posten omfatter positiv markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og indtægter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder tilgodehavender renter og udbytte. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en positiv værdi på balancedagen og som måles til dagsværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår.

Periodeafgrænsningsposter indregnet under passiver omfatter indtægter, der er indgået før balance tidspunktet, men som vedrører senere regnskabsår.

Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Indlån og anden gæld

Indlån og anden gæld omfatter indlån med modparter, der ikke er kreditinstitutter eller centralbanker. Indlån og anden gæld måles ved første indregning til dagsværdi og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Andre passiver

Andre passiver omfatter øvrige passiver, der ikke hører til under andre passivposter. Posten omfatter negativ markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og udgifter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder skyldige renter. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en negativ værdi på balancedagen og som måles til dagsværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Øvrige finansielle forpligtelser

Øvrige finansielle forpligtelser måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser, garantier og andre forpligtelser, der er uvisse med hensyn til størrelse eller tidspunkt for afvikling, indregnes som hensatte forpligtelser, når det er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre et træk på sparekassens økonomiske ressourcer, og forpligtelsen kan måles pålideligt. Forpligtelsen opgøres til nutidsværdien af de omkostninger, som er nødvendige for at indfri forpligtelsen. Sparekassens udestående garantier er oplyst i noterne under posten ”eventualforpligtelser”. Såfremt det vurderes sandsynligt, at en udestående garanti vil påføre sparekassen et tab, er forpligtelsen hertil hensat under posten ”hensatte forpligtelser” og udgiftsført i resultatopgørelsen under ”nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.”

Egenkapital

Opskrivningshenlæggelser omfatter opskrivning af sparekassens domicilejendomme. Opskrivningen opløses, når en ejendom nedskrives eller sælges.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens valutakurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, henholdsvis balancedagens kurs, indregnes i resultatopgørelsen som kursreguleringer.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi, der som udgangspunkt er baseret på noterede markedspriser. I det omfang, der er tale om ikke noterede instrumenter, opgøres dagsværdien efter almindelig anerkendte principper, der bygger på markedsbaserede parametre. Afledte finansielle instrumenter indregnes under andre aktiver, henholdsvis andre passiver.

Hoved- og nøgletal

Hoved- og nøgletal er opstillet i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens krav herom (bilag 7).